

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)
Sędziowie:	SSA Marta Sawińska del. SSO Wiesława Stachowiak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2013 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **M. K. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..**

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. W..

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu

z dnia 10 maja 2012 r. sygn. akt VII U 179/12

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 stycznia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił M. K. (1) prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ odwołująca nie posiada 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy uznał, iż odwołująca udowodniła jedynie 33 lata, 2 miesiące i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych. ZUS nie uwzględnił do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 24 października 1976r. do 29 lipca 1979r., ponieważ z chwilą zawarcia związku małżeńskiego praca w gospodarstwie rolnym rodziców nie stanowiła jedynego źródła utrzymania odwołującej.

M. K. (1) odwołała się od powyższej decyzji, domagając się przyznania jej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej M. K. (1) prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 2 grudnia 2011r.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

M. K. (1) ma obecnie 54 lata (urodzona (...)), bez zawodu. Rodzice odwołującej H. i M. K. (2) mieli gospodarstwo rolne o pow. 7,8442 ha w gminie P. w obrębie S.. Było to gospodarstwo niezmechanizowane. Rodzice odwołującej hodowali 4 krowy dojne, cielaki, króliki, 30 świń, 2 konie, kury, kaczki.

Odwołująca mieszkała w tym gospodarstwie od dnia urodzenia do 8 czerwca 1982r. M. K. (1) mieszkała wraz z rodzicami i czterema braćmi (ur. 1955, 1956, 1966 i 1968). Odwołująca ukończyła Szkołę Podstawową w D.. M. K. (1) nie podjęła dalszej nauki i pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców-pomagała przy żniwach, siała zboża, sadziła ziemniaki, zwoziła siano, pracowała przy wykopkach, przy pieleniu buraków, oporządzała zwierzęta, doila krowy.

W dniu 23 października 1976r. odwołująca zawarła związek małżeński z H. K.. Małżonkowie zamieszkali w gospodarstwie rolnym rodziców odwołującej. Mąż odwołującej pracował poza rolnictwem. M. K. (1) urodziła dzieci w latach 1977r. (syn zmarł w 1978r.), 1979r. i 1985r.

Brat odwołującej J. K. (1) od 1 sierpnia 1973r. pracował w Fabryce (...) SA w G.. Także brat J. K. (2) w okresie od 2 stycznia 1978r. do 30 kwietnia 1978r. pracował w Gminnej Spółdzielni (...) w G., a od 27 maja 1978r. do 28 sierpnia 1978r. w Fabryce (...) w O..

Odwołująca posiada łącznie 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

M. K. (1) w okresie od 14 stycznia 2010r. do 28 lutego 2011r. pracowała w F. sp. c. C. E. F., R. M., R. W. w G.. Stosunek pracy ustal w związku z zastosowanie przepisów ustawy z dnia 13 marca 2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy nie dotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, poz. 844 ze zm.).

Od dnia 2 marca 2011r. odwołująca jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w G. jako bezrobotna. Od dnia od 10 marca 2011r. do 1 grudnia 2012r. M. K. (1) pobierała zasiłek dla bezrobotnych.

W dniu 1 grudnia 2011r. Powiatowy Urząd Pracy w L. wydał odwołującej zaświadczenie poświadczające sześciomiesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. W tym okresie odwołująca nie odmówiła beznieuzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia pracy zarobkowej.

W dniu 1 grudnia 2011r. M. K. (1) złożyła do ZUS wnioski o świadczenie przedemerytalne.

W dniu 12 stycznia 2012r. ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest zasadne. Sąd I instancji powoływał art. 2 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, poz. 1252 ze zm.) wskazując, że kwestią sporną w niniejszej sprawie było to, czy odwołująca M. K. (1) posiada 35 - letni staż ubezpieczeniowy.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe: okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przesłanką zaliczenia do okresów składkowych okresu pracy w gospodarstwie rolnym, o którym stanowi art. 10 ust. 1 pkt 3 tej ustawy z 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (okres ten jest traktowany jak okres składkowy) jest znaczący

dla funkcjonowania tego gospodarstwa wymiar czasu pracy, za który uważa się wymiar co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy (wyrok SN z 8 marca 2011r. w sprawie II UK 305/10). Świadkowie J. C. i F. T. potwierdzili, iż M. K. (1) w okresie od 24 października 1976r. do 29 lipca 1979r. pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy. Sąd Okręgowy wskazał, że w spornym okresie, odwołująca nie pracowała zawodowo, nigdzie się nie uczyła. Co więcej, gospodarstwo miało prawie 8 ha. Ponadto, jak wynika z akt sprawy, dwaj bracia odwołującej pracowali poza rolnictwem, ponadto odbywali służbę wojskową, a dwaj uczyli się w szkole podstawowej. W tym stanie rzeczy, trudno przyjąć, by odwołująca nie pracowała codziennie co najmniej 4 godzin dziennie, zwłaszcza, że gospodarstwo było nie zmechanizowane, a rodzice hodowali dość duży inwentarz (30 świń, prosiaki, 4 krowy, cielaki, 2 konie, kury, kaczki, króliki).

Poza powyższym, Sąd Okręgowy zauważył, iż błędne jest twierdzenie organu rentowego, iż z chwilą zawarcia związku małżeńskiego praca w gospodarstwie rolnym rodziców nie stanowiła jedynego źródła utrzymania odwołującej. Przepis art. 10 ustawy emerytalnej nie wymaga dla zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym, by praca ta stanowiła jedyne źródło utrzymania.

Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie przepisu art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych. Skarżący argumentował, że Sąd Okręgowy pominął, że okres od 25 kwietnia 1977r. do 26 czerwca 1978r. w wymiarze 1 roku, 2 miesięcy i 2 dni wynikający z opieki odwołującej nad dzieckiem został już uwzględniony do okresów nieskładkowych (łącznie 6 lat, 10 miesięcy i 29 dni okresów nieskładkowych). Ponadto w ocenie apelującego jako okres uzupełniający mógł podlegać zaliczeniu tylko okres pracy w gospodarstwie rolnym od 24 października 1976r. do 24 kwietnia 1977r. oraz od 27 czerwca 1978r. do 29 lipca 1979r., który mógłby zwiększyć staż o 1 rok i 5 miesięcy, co jednak byłoby niewystarczające do uzupełnienia stażu do wymiaru 35 lat, bowiem ogólny staż pracy wyniósłby wówczas łącznie tylko 34 lata, 7 miesięcy i 24 dni. Wskazując na wyżej sprecyzowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

Odwołująca wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Co prawda rację ma apelujący, że okres od 25 kwietnia 1977r. do 26 czerwca 1978r. w wymiarze 1 roku, 2 miesięcy i 2 dni wynikający z opieki odwołującej nad dzieckiem został już uwzględniony do okresów nieskładkowych i nie mógł być po raz drugi zaliczony do stażu pracy - jako okres uzupełniający z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym, jednak mimo powyższego, odwołująca spełnia przesłanki do przyznania jej świadczenia przedemerytalnego.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było jedynie ustalenie, czy odwołująca spełnia przesłankę wymaganego okresu uprawniającego do emerytury wynoszącego co najmniej 35 lat - w myśl art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, poz. 1252 ze zm.). Za okres uprawniający do emerytury uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również, traktując je jak okresy składkowe przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r., okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W niniejszej sprawie organ rentowy uwzględnił odwołującej łączny okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 33 lat, 2 miesięcy i 12 dni.

W ocenie Sądu Apelacyjnego należało uwzględnić także jako okres uzupełniający w myśl powołanych wyżej przepisów - okres pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym rodziców również po zawarciu przez nią związku małżeńskiego (z wyłączeniem okresu nieskładkowego od 25 kwietnia 1977r. do 26 czerwca 1978r.), tj. okres od 24 października 1976r. do 24 kwietnia 1977r. oraz od 27 czerwca 1978r. do 29 lipca 1979r. Powyższej okoliczności apelujący nie kwestionował. Jak trafnie uznał Sąd Okręgowy - przepis art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie wymaga przy zaliczeniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym jako okresu uzupełniającego, aby praca ta stanowiła jedyne źródło dochodu, w sytuacji, gdy strona zawiera związek małżeński i w kosztach jej utrzymania partycypuje małżonek. Bezsprzecznie natomiast odwołująca w wyżej wymienionym okresie nie pracowała zawodowo i pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że odwołująca pracowała w gospodarstwie rolnym także po urodzeniu drugiego dziecka - do czasu wyprowadzenia się z gospodarstwa rodziców, tj. w okresie od 3 września 1981r. do 8 czerwca 1982r. (okres opieki nad dzieckiem od 30 lipca 1979r. do 2 września 1981r. uwzględniono już jako okres nieskładkowy). Odwołująca mimo, że wychowywała dzieci, to nadal zamieszkując w gospodarstwie rolnym rodziców pracowała w tym gospodarstwie w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy. Powyższe wynika z zeznań odwołującej oraz świadków: F. T. i J. C.. Młodszy bracia odwołującej chodzili jeszcze wówczas do szkoły, natomiast w gospodarstwie rolnym pracowała w tym okresie odwołująca i jej ojciec. W powyższym okresie odwołująca nie pracowała zawodowo. Gospodarstwo rolne miało ok. 8 ha, nie było zmechanizowane, a rodzice odwołującej hodowali dość duży inwentarz, co łącznie powodowało, że odwołująca musiała codziennie pracować co najmniej 4 godziny dziennie w tym gospodarstwie. W konsekwencji uwzględnienie okresu pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym od 3 września 1981r. do 8 czerwca 1982r. jako okres uzupełniający, pozwoli uzyskać odwołującej wymagany okres 35 lat, co jest niezbędną przesłanką prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wobec powyższego odwołująca spełniła wszystkie warunki prawa do świadczenia emerytalnego, a tym samym wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy.

Konkludując, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. apelację oddalił, nie znajdując podstaw do jej uwzględnienia.

/SSA Marta Sawińska/ /SSA Iwona Niewiadowska-Patzer/ /del.SSO Wiesława Stachowiak/